

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 37/2022

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (δδ) ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 18^η Μαΐου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι δύο (2022) ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.30 μ.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής και Αρχή) σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Προεδρεύων: Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος
Μέλη: Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Μαρία Στυλιανίδη (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Ερωφίλη Χριστοβασίλη (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Βασιλική Σκαρτσούνη

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ, Υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσ/νίκης (παρέστη μέσω τηλεδιάσκεψης).

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια Καλλιόπη Μήτκα (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας της Κεντρικής Υπηρεσίας, των Παραρτημάτων και των Δομών του Κ.Κ.Π.Π.Α. για έξι (6) μήνες,

προϋπολογισθείσας δαπάνης 298.752,00 € μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη).

I. Το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής – Ν.Π.Δ.Δ. (Κ.Κ.Π.Π.Α.) με το με Α.Π. 10028/20.04.2022 αίτημά του που υποβλήθηκε στην Αρχή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Α.Π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2172/20.4.2022), όπως συμπληρώθηκε με τα από 12.5.2022 μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Α.Π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 2588/12.5.2022 και 2603/13.5.2022) μετά των συνημμένων σε αυτό εγγράφων, αιτήθηκε την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ (εφεξής και Αρχή), κατ' άρθρο 2, παρ. 2 περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ ν. 4412/2016, για λόγους που άπτονται κατεπείγουσας ανάγκης, προς τον σκοπό ανάθεσης σύμβασης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, εκτιμώμενης αξίας ευρώ 298.752, 00 € ΦΠΑ, για το χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.1. Με την υπ' αριθμ. 17/13 Συν./30.4.2020 απόφαση Δ.Σ. του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής προκηρύχθηκε την 15.9.2020 με την υπ' αριθμ. 2/2020 (ΟΙΚ 6290/15.9.2020) προκήρυξη διεθνής διαγωνισμός υπηρεσιών καθαριότητας προϋπολογισμού 911.829,19€ χωρίς ΦΠΑ (1.130.668,20€ με ΦΠΑ) για 14 μήνες. Η προκήρυξη δημοσιεύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4412/16. Συγκεκριμένα εστάλη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 15/9/2020, δημοσιεύθηκε στις 18/09/2020 στον ημερήσιο τύπο, στις 17/9/20 στο πρόγραμμα διαύγεια (ΑΔΑ: 6Ρ8ΒΟΞΧ1-ΜΞ8), στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. (ΑΔΑΜ: 20PROC007330095), στην διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. με αρ. συστήματος 99185 καθώς και στην ιστοσελίδα του Κ.Κ.Π.Π.Α. με ημερομηνία έναρξης υποβολής των προσφορών την 21/9/2020 και λήξης υποβολής προσφορών την 16/10/2020 (ώρα 20.00), και ημερομηνία αποσφράγισης την 20/10/2020. Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής.

1.2. Στο πλαίσιο του ως άνω διαγωνισμού, στον οποίο συμμετείχαν έξι (6) υποψήφιοι, όπου μετά την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών και οικονομικών προσφορών αναδείχθηκε ως μειοδότης η εταιρεία «ΑΝΟΔΙΚΗ ΕΠΕ» με την υπ' αριθμ. 26ο Θέμα / 6ης Συν. / 4-2-2021 απόφαση του ΔΣ του Κ.Κ.Π.Π.Α. (ΑΔΑ 9^Ε660ΞΧ1-ΝΟΠ)

1.3. Κατά της ως άνω απόφασης του Δ.Σ. ασκήθηκε η υπ' αριθμ. ΓΑΚ 408/23-2-2021 (α.π. ΚΚΠΠΑ 2216/23-2-2021) προδικαστική προσφυγή του αρ.360 ν.4412/16 από την 2^η στην κατάταξη εταιρεία MYSECURITY AND FACILITY SYSTEMS Α.Ε. ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) προβάλλοντας λόγους σχετικά με το μη νόμιμο της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς της μειοδότης. Κατά της ως άνω προσφυγής ασκήθηκε κύρια παρέμβαση από την μειοδότης εταιρεία.

1.4. Η ΑΕΠΠ με την υπ' αριθμ. 735/2021 Απόφασή της απέρριψε την με ΓΑΚ 408/23-2-2021

προδικαστική προσφυγή και έκανε δεκτή την κύρια παρέμβαση.

1.5. Στην συνέχεια η εταιρεία MYSECURITY άσκησε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την με αριθμό κατάθεσης ANM270/5-5-21 αίτηση αναστολής κατά της 735/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ με ημερομηνία εκδίκασης την 23/6/2021. Σύμφωνα με το Ιστορικό του αιτήματος όπως αυτό εκτίθεται στο με αριθμ. πρωτ. 10028/20.4.2022 έγγραφο του Κ.Κ.Π.Π.Α:

«...3.Η εκδίκαση της υπόθεσης αναβλήθηκε για την 3/9/2021 (βλ. και ΓΠ5628/22-02-2022 βεβαίωση του ΔΕφΑθ). Τελικώς, στις 3/9/2021, όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. 11830/28-09-2021 έγγραφο, το μονομελές Διοικητικό Εφετείο Αθηνών (ΔΕφΑθ) με την 365/21-09-2021 απόφασή του, αποφάσισε την αποδοχή της αίτηση αναστολής και ανέστειλε την εκτέλεση τόσο της υπ' αριθμ. 735/2021 απόφαση της ΑΕΠΠ, όσο και την υπ' αριθμ. 26ο Θέμα/6ης Συν./04-02-2021 Απόφασης ΔΣ. Κατόπιν αυτών, όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. 12836/19-10-2021 Πράξη της Προέδρου του ΙΒ' Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου, η προσφεύγουσα εταιρεία MYSECURITY άσκησε την υπ' αριθμ. ΑΚ1383/27-09-2021 αίτηση ακύρωσης της τόσο της υπ' αριθμ. 735/2021 απόφαση της ΑΕΠΠ, όσο και την υπ' αριθμ. 26ο Θέμα/6ης Συν./04-02-2021 Απόφασης ΔΣ, οποία έλαβε αρχικά δικάσιμο στις 10/12/2021. Όμως σύμφωνα με την ΓΠ5647/22-02-2022 βεβαίωση του ΔΕφΑθ ενώ αρχικά είχε προσδιοριστεί να συζητηθεί η αίτηση ακύρωσης στις 10/12/2021, δόθηκαν αυτεπάγγελτα δύο αναβολές (14/1/22 και 11/2/22), οπότε τελικά προσδιορίστηκε η συζήτηση για την 11/3/22. Όμως ούτε τότε συζητήθηκε η αίτηση αλλά αναβλήθηκε για τις 8/4/22 και ακολούθως αναβλήθηκε για τις 10/6/2022, όπως φαίνεται από την ΓΠ11219/11-04-2022 βεβαίωση του ΔΕφΑθ. Δηλαδή έχουν δοθεί μια (1) αναβολή κατά την εκδίκαση της αίτησης αναστολής και πέντε (5) αναβολές κατά την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης (10/12/21, 14/1/22, 11/2/22, 11/3/22, και 8/4/22)».

Το ΚΚΠΠΑ στις 13/12/2021 με σκοπό να καλύψει τις επιτακτικές και επείγουσες ανάγκες που προέκυπταν από: i. Τη λήξη της 19/2021 συναφούς περιεχομένου σύμβασης υπηρεσιών καθαριότητας στις 31/1/2022, 3 ii. Την μη ολοκλήρωση του 2/2020 διαγωνισμού λόγω των συνεχόμενων αναβολών με αποτέλεσμα μη αναμενόμενη καθυστέρηση πέραν των 16 μηνών από την προκήρυξη του, που δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί, αφού δεν ανάγεται στην σφαίρα επιρροής του ΚΚΠΠΑ, iii. Την απρόβλεπτη εξέλιξη της πανδημίας με την τότε κορύφωση του κύματος της μετάλλαξης Δέλτα και την εμφάνιση της μετάλλαξης Όμικρον δεδομένου ότι τα γεγονότα της εμφάνισης και εξέλιξης των μεταλλάξεων της πανδημίας «...πρέπει να θεωρηθούν απρόβλεπτα για κάθε αναθέτουσα αρχή...» (Κατευθυντήρια Οδηγία 24/2020 ΕΑΑΔΗΣΥ) καθώς «...εκφεύγουν του συνήθους προγραμματισμού των αναθετουσών αρχών της χώρας...» (Γνώμη Α32/2020 ΕΑΑΔΗΣΥ). Αποφάσισε με τη 45ης Συνεδρίαση / 1ο Θέμα ΕΗΔ/13-12-2021 την προσφυγή στην απευθείας διαπραγμάτευση χωρίς την δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με την παρ. 2γ) αρ.32 και αρ.32α του ν.4412/16 όπως ισχύει, για την ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας των παραρτημάτων με την εταιρεία MYSERVICES ΑΕ ιδίων συμφερόντων με την MY SECURITY που πέτυχε υπέρ αυτής την αναστολή της απόφασης της ΑΕΠΠ, προϋπολογισμού έως του ποσού των 99.584,00 € χωρίς ΦΠΑ (123.484,16€ με ΦΠΑ) και για διάστημα δύο (2) μηνών, από 01/02/2022 έως 31/03/2022, με την σύναψη της 2/2022 σύμβασης που συνάφθηκε στις 1/2/22 δηλαδή πριν λάβουν χώρα τρεις διαδοχικές και ανά μήνα αναβολές (11/2/22, 11/3/22, και 8/4/22), οπότε το ΚΚΠΠΑ κατά την σύναψη της 2/2022 σύμβασης θεωρούσε ότι η αίτηση ακύρωσης θα συζητούνταν στις 11/2/22, αφού είχαν ήδη δοθεί δύο (2) αναβολές (10/12/21 & 14/1/22).

Λόγω του ότι μετά την αναβολή της 11/2/22 και στο διάστημα από 1/2/22 έως 31/3/22 δόθηκε άλλη μια αναβολή (την 11/3/22 για 8/4/22) το ΔΣ με την υπ' αριθμ. 8η Συνεδρίαση/8ο Θέμα.11- 03-2022 Απόφασή του παρέτεινε με τροποποίηση του χρόνου ισχύος την υπ' αριθμ. 2/2022 σύμβαση από 1/4/22 έως 31/5/22 με βάση το αρ.32 & 32α ν.4412/2016. Στο διάστημα της παράτασης της δόθηκε και πάλι αναβολή η 5η στη σειρά κατά την 8/4/2022 για συζήτηση στις 10/6/22.

Δεδομένου ότι η ισχύς της σύμβασης λήγει στις 31/5/2022 δημιουργείται κατάσταση επείγοντος καθώς, αφενός μεν, υπάρχει διαγωνισμός σε εξέλιξη, αφετέρου δε, είναι αδύνατον να τηρηθούν οι προθεσμίες μιας ανοικτής διαδικασίας, και βέβαια ούτε μπορεί να υπάρχει διακοπή στις υπηρεσίες καθαριότητας εν μέσω της πανδημίας covid-19, αφού άσχετα από την όποια ύφεση παρατηρείται στα κρούσματα και στους θανάτους, ο πληθυσμός που φροντίζει το ΚΚΠΠΑ είναι πιο ευάλωτος (με ένα μεγάλο τμήμα να είναι ηλικιωμένοι και ένα άλλο μεγάλο τμήμα να έχει ιδιαίτερα προβλήματα π.χ. παιδιά ΑμεΑ με συννοσηρότητες), από τον γενικό πληθυσμό και έτσι να κινδυνεύει περισσότερο.

Η κατάσταση αυτή έχει προκύψει ως επείγουσα λόγω των συνεχόμενων αναβολών της συζήτησης της αίτησης ακύρωσης. Μάλιστα οι αναβολές δίδονταν ανά μήνα και κάθε φορά λίγο πριν την ημερομηνία συζήτησης, χωρίς να παρέχει την δυνατότητα στο ΚΚΠΠΑ να προγραμματιστεί, αφού βασίμως θεωρούνταν ότι η υπόθεση θα τελεσιδικούσε, ενώ σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε το ΚΚΠΠΑ να προχωρήσει στην συνέχιση του διαγωνισμού, ιδίως στην σύναψη σύμβασης, αφού αφενός η προθεσμία για την αίτηση και η άσκηση της αίτησης ακύρωσης κωλύουν την σύναψη σύμβασης (αρ.372 ν.4412/2016), αφετέρου όπως έχει κριθεί (ΕΑ ΣτΕ 83/2003, 695,556/1999) η δικαστική προστασία δεν δύναται να ματαιωθεί ή να καταστεί αλυσιτελής από ενέργειες της αναθέτουσας αρχής.

Το ΚΚΠΠΑ όπως αναφέρθηκε έχει προκηρύξει τον 2/2020 διαγωνισμό καθαριότητας από τις 15/9/2020, δηλαδή εδώ και 19 μήνες, και συνεπώς, αφενός μεν δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι ο διαγωνισμός δεν θα έχει ολοκληρωθεί, αφού δεν υπάρχει θεσμοθετημένος χρόνος ολοκλήρωσης, αφετέρου η ολοκλήρωσή του έχει υπερβεί τα προβλεπόμενα όρια, καθώς το ΚΚΠΠΑ αποφάσισε για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στις 4/2/21 και υπολογίζοντας όλες τις προθεσμίες (σύμφωνα με την προηγούμενη μορφή του ν.4412/2016 λόγω του ότι η αίτηση αναστολής κατατέθηκε πριν την έναρξη ισχύος του ν.4782/2021) για ολοκλήρωση της εκδίκασης των προσφυγών (προθεσμία για προσφυγή στην ΑΕΠΠ: 10 μέρες, συζήτηση στην ΑΕΠΠ: 40 μέρες, κοινοποίηση απόφασης ΑΕΠΠ: 20 μέρες, προθεσμία για αίτηση αναστολής: 10 μέρες, εκδίκαση στο Διοικητικό Εφετείο: 30 μέρες, κοινοποίηση απόφασης ΔΕΦΑ: 20 μέρες, προθεσμία για αίτηση ακύρωσης: 10 μέρες, εκδίκαση στο ΔΕΦΑ: 90 μέρες, κοινοποίηση απόφασης: 30 μέρες (κατ' εκτίμηση αφού δεν προσδιορίζεται στις κείμενες διατάξεις) που αθροιστικά είναι 260 ημέρες, θα έπρεπε, σύμφωνα με τις ανωτέρω προθεσμίες, να υπήρχε οριστική κρίση περί την 10/11/2021. Για το γεγονός ότι στις 10/11/2021 δεν υπάρχει οριστική κρίση δεν ευθύνεται το ΚΚΠΠΑ, ούτε και θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι 19 μήνες μετά την προκήρυξη του 2/2020 διαγωνισμού, αυτός δεν θα είχε ολοκληρωθεί. Μάλιστα οποιουδήποτε είδους σύμβαση και να είχε σε ισχύ το ΚΚΠΠΑ στις 15/9/2020 ή και έπειτα, αυτή σε κάθε περίπτωση, θα είχε λήξει, καθώς το διάστημα από την ημερομηνία έναρξης του διαγωνισμού έως σήμερα υπερβαίνει τους 19 μήνες, ενώ κατά την ημερομηνία συζήτησης (10/6/22) θα έχουν παρέλθει σχεδόν 21 μήνες, δηλαδή υπερβαίνει κατά πολύ τους 12 ή 15 μήνες που είναι το χρονικό διάστημα ισχύος μια συνήθους σύμβασης».

[...]

2. Εν συνεχεία, δια των από 9.05.2022 μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, το οποία έλαβαν Α.Π. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 2568/12.05.2022, η Αρχή ζήτησε την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων και πληροφοριών. Ειδικότερα, ζητήθηκαν τα ακόλουθα στοιχεία τεκμηρίωσης του υπό εξέταση αιτήματος:

- «[...] 1. Η σύμβαση για την κάλυψη των αναγκών για την καθαριότητα των δομών του Κ.Κ.Π.Π.Α που ίσχυε έως 31.12.2021.
2. Ο χρόνος προκήρυξης του διαγωνισμού για την ως άνω σύμβαση.
3. Η τροποποίηση της σύμβασης 2/2022 με την εταιρεία MYSECURITY για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας για τους μήνες Απρίλιο και Μάιο 2022. [...]».

2.1. Σε απάντηση του ως άνω, από 09.05.2022 ηλεκτρονικού μηνύματος της Αρχής, το Κ.Κ.Π.Π.Α απάντησε με δύο μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 12.05.2022 (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 2588/12.5.2022 και 2603/13.5.2022) και έθεσε υπόψη της Αρχής τα παρακάτω:

Σε απάντηση της ηλεκτρονικής επιστολή σας, και σε συνέχεια του υπ' αριθμ. 2172/20-04-2022 αιτήματός μας, σας στέλνουμε τα κάτωθι:

1. Τη σύμβαση 19/2021 (συνημμένη σε μορφή pdf) ως αυτοδίκαιη παράταση της σύμβασης 23/2020 (που επίσης επισυνάπτουμε) σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του αρ.88 του ν.4790/2021 περί αυτοδίκαιης παράτασης συμβάσεων έως 30/06/2022 [αντί του ορθού 2021] που είχαν συναφθεί στο πλαίσιο του άρθρου εικοστού έκτου της από 14/3/2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, και η οποία παρατάθηκε έως 30/9/21 σύμφωνα με το αρ.56 ν.4812/2021 (παράταση ισχύς του αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ έως 30/09/2021), ενώ στη συνέχεια με την υπ' αριθμ. 31ης Συν./23ο θέμα/08-09-2021 Απόφαση ΔΣ παρατάθηκε έως 31/1/2022 σύμφωνα με την διαδικασία της προσφυγής στην απευθείας διαπραγμάτευση της αρ. 32 (παρ.2 περίπτωση γ.) ν.4412/2016. Αναφέρουμε ότι η σύμβαση 23/2020 είχε συναφθεί στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου εικοστού έκτου της από 14/3/2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (όπως κυρώθηκε με το αρ.3 ν.4682/2020), και παρατάθηκε κατ' εφαρμογή του αρ.58 του ν.4722/2020 (παράταση ισχύς του αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ έως 31/12/2020), και του αρ.34 ν.4771/2021 (αυτοδίκαιη παράταση συμβάσεων που έχουν συναφθεί σύμφωνα με το αρ.26 της 14/6/2020 ΠΝΠ) έως 31/3/2021.
2. Την υπ' αριθμ. 8η Συνεδρίαση/8ο Θέμα/11-03-2022 Απόφασή ΔΣ με την οποία παρατάθηκε με τροποποίηση του χρόνου ισχύος η υπ' αριθμ. 2/2022 σύμβαση από 1/4/22 έως 31/5/22 με βάση το αρ.32 & 32α ν.4412/2016. Όπως αναφέρεται και στην παρ.6 του υπ' αριθμ. 2172/20-04-2022 αιτήματός μας, λόγω του ότι μετά την αναβολή της συζήτησης της αίτησης ακύρωσης την 11/2/22 και επειδή στο διάστημα από 1/2/22 έως 31/3/22 δόθηκε άλλη μια αναβολή (την 11/3/22 για 8/4/22) το ΔΣ με την υπ' αριθμ. 8η Συνεδρίαση/8ο Θέμα/11-03-2022 Απόφασή του παρέτεινε με τροποποίηση του χρόνου ισχύος την υπ' αριθμ. 2/2022 σύμβαση από 1/4/22 έως 31/5/22 με βάση το αρ.32 & 32α ν.4412/2016. Στο διάστημα της παράτασης της δόθηκε και πάλι αναβολή της συζήτησης της αίτησης ακύρωσης (η 5η στη σειρά) κατά την 8/4/2022 για συζήτηση στις 10/6/22. Οπότε οι ανάγκες καθαριότητας καλύπτονται από παράταση της υφιστάμενης 2/2022 σύμβασης.

Περαιτέρω σας πληροφορούμε τα κάτωθι:

1. Σε σχέση με τον χρόνο έναρξης διαδικασίας σύμβασης αναφέρουμε ότι η σύμβαση 23/2020 προέκυψε κατόπιν της ΟΙΚ.4576/29-06-2020 κλήσης του υφιστάμενου αναδόχου για υποβολή προσφοράς, ενώ η συνέχεια της (η σύμβαση 19/2021) προέκυψε κατόπιν της ΟΙΚ.2279/17-03-2021 κλήσης του υφιστάμενου αναδόχου για υποβολή προσφοράς.
2. Η υπ' αριθμ. 45^{ης} Συν./1^οεηδ θέμα/13-12-2021 απόφαση ΔΣ περί προσφυγής στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το αρ. 32 ν.4412/2016, λήφθηκε λαμβάνοντας υπόψη:
  1. Την απρόβλεπτη εξέλιξη της πανδημίας και της υγειονομικής κρίσης αφού τον 12^ο του 2021 υπήρχε σε εξέλιξη το κύμα της μετάλλαξης Δέλτα αλλά και Όμικρον.
  2. Τα προβλήματα που είχε προκαλέσει η πανδημία καθ' όλη την διάρκεια της, στην λειτουργία του ΚΚΠΠΑ που επηρέαζαν την ταχύτητα των διαδικασιών.
  3. Την απρόβλεπτη εξέλιξη του 2/2020 διαγωνισμού, οποίος προκηρύχθηκε στις 15/9/2020, με το ΔΣ να αποφασίζει για το αποτέλεσμα του στις 4/2/21 και ενώ είχε παρέλθει σχεδόν ένας χρόνος δεν είχαν τελεσιδικήσει οι προσφυγές στο διοικητικό εφετείο, κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ υπέρ του φορέα, λόγω των αναβολών.
  4. Το γεγονός ότι ο συνήθης κύκλος ζωής των συμβάσεων καθαριότητας του ΚΚΠΠΑ είναι από 12 έως 18 μήνες με προϋπολογισμό περίπου, όπως έχει προκηρυχθεί με την υπ' αριθμ. 2/2020 (ΟΙΚ.6290/15-9-2020) διακήρυξη, δηλαδή ως τάξη μεγέθους τις 900.000 χωρίς ΦΠΑ, οπότε και στις 31/1/2022 ολοκληρώθηκε ο κύκλος ζωής και η εκτιμωμένη αξία των αναθέσεων, λογιζόμενες ως μια σύμβαση (αρ.6 ν.4412/2016 περί υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας), και συνεπώς η προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης του αρ.32 ν.4412/2016 με την υπ' αριθμ. 45^{ης} Συν./1^ο εηδ θέμα/13-12-2021 δεν θα πρέπει να συναυθροίζεται με τις προηγούμενες, αφού αφορούν παλαιότερο κύκλο ζωής των υπηρεσιών καθαριότητας.
3. Επιπρόσθετα, όπως έχει αναφερθεί και στο 2172/20-04-2022 αίτημά μας, το ΚΚΠΠΑ προκήρυξε τον 2/2020 διεθνή διαγωνισμό στις 15/9/2020 δηλαδή πάνω από 1 χρόνο πριν λήξει η ισχύς της εφαρμογής της εξαιρετικής διάταξης του αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ όπως αυτή παρατάθηκε τελικώς έως 30/9/2021 με το αρ.56 ν.4812/2021. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρεται και στο υπ' αριθμ. 2172/20-04-2022 αίτημά μας, οποιοδήποτε είδους σύμβαση και να είχε σε ισχύ το ΚΚΠΠΑ στις 15/9/2020 ή και μετά την 15/9/20, σε κάθε περίπτωση, αυτή θα είχε λήξει, καθώς το διάστημα από την ημερομηνία έναρξης του διαγωνισμού έως σήμερα υπερβαίνει τους 19 μήνες, ενώ κατά την ημερομηνία συζήτησης (10/6/22) θα έχουν παρέλθει σχεδόν 21 μήνες, δηλαδή υπερβαίνει κατά πολύ τους 12 ή 18 μήνες που είναι το χρονικό διάστημα ισχύος μια συνήθους σύμβασης.
4. Ακόμη σημειώνουμε ότι, όπως αναφέρεται και στο υπ' αριθμ. 2172/20-04-2022 αίτημά μας, επειδή οι αναβολές δίδονταν ανά μήνα και κάθε φορά λίγο πριν την ημερομηνία συζήτησης, βασίμως και καλόπιστα θεωρούνταν από το ΚΚΠΠΑ ότι η υπόθεση θα τελεσιδικούσε. Έτσι αφενός οι πολλές αναβολές της συζήτησης της αίτησης ακύρωσης, αφετέρου το γεγονός ότι δίνονταν ανά μήνα, στερούσε την δυνατότητα από το ΚΚΠΠΑ να προγραμματιστεί μακροπρόθεσμα, οπότε και για αυτό συνάφθηκε σύμβαση με σχετικά μικρό χρονικό ορίζοντα (2 έως 4 μήνες), αφού υποτίθεται ότι η υπόθεση της αίτησης ακύρωσης θα κρινόταν, οπότε διενεργούνταν από το ΚΚΠΠΑ και η ανάλογη διαδικασία για την κάλυψη των αναγκών.
5. Περαιτέρω το ΚΚΠΠΑ είναι απόλυτα δεσμευμένο από την απόφαση αναστολής του ΔΕΦΑθ και δεν μπορούσε, ούτε και τώρα μπορεί να προβεί σε κάποια άλλη ενέργεια.
6. Έτσι αν ήταν γνωστό εκ των προτέρων ότι η συζήτηση της αίτησης ακύρωσης δεν θα λάβαινε χώρα στις 10/12/2021, αλλά στις 10/6/2022 (που και αυτό δεν το γνωρίζουμε πια με βεβαιότητα εφόσον έχουν δοθεί τόσες πολλές αναβολές) προφανώς το ΚΚΠΠΑ θα προχωρούσε στις αντίστοιχες διαδικασίες σύναψης σύμβασης (αίτημα για σύμφωνη γνώμη, προσυμβατικό έλεγχο κτλ) για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από 2 ή 4

μήνες, γιατί υπήρχε (και εξακολουθεί να υπάρχει) άμεση και επιτακτική ανάγκη να εξυπηρετήσουμε και να προστατεύσουμε ανήλικα παιδιά και ενήλικες ΑμεΑ.

Στο από 13.5.2022 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αναφέρονται τα εξής:

Σε συνέχεια της επικοινωνίας μας, και σε συνέχεια του υπ' αριθμ. 2172/20-04-2022 αιτήματός μας, σας στέλνουμε συνημμένα τα κάτωθι:

1. Την υπ' αριθμ. 5/2017 διακήρυξη διεθνή διαγωνισμού υπηρεσιών καθαριότητας (οικ.8337/28-11-2017), προϋπολογισμού 671.278,97 € χωρίς ΦΠΑ (832.385,92 € με ΦΠΑ).
2. Την υπ' αριθμ. 32/08-11-2018 σύμβαση υπηρεσιών καθαριότητας συνολικού προϋπολογισμού 633.125,45€ χωρίς ΦΠΑ (785.075,56€ με ΦΠΑ), με αρχική ισχύ από 9/11/2018 έως 8/11/2019
3. Την υπ' αριθμ. 3/2018 Πράξη Προσυμβατικού ελέγχου επί της σύμβασης, όπως μας κοινοποιήθηκε.
4. Την υπ' αριθμ. Απόφαση 27η Συν./29ο Θέμα/25-09-2019 απόφαση ΔΣ περί μονομερούς παράτασης της 32/2018 σύμβασης προϋπολογισμού 121.346,98€ με ΦΠΑ.
5. Την υπ' αριθμ. Απόφαση 2η Συν./4ο Θέμα/23-01-2020 απόφαση ΔΣ περί παράτασης της 32/2018 σύμβασης προϋπολογισμού 121.346,98€ με ΦΠΑ.
6. Την υπ' αριθμ. Απόφαση 12η Συν./17ο Θέμα/16-04-2020 απόφαση ΔΣ περί παράτασης της 32/2018 σύμβασης προϋπολογισμού 121.346,98€ με ΦΠΑ, η οποία διακόπηκε στις 8/7/2020, οπότε αναλώθηκε το ποσό για 2 μήνες και όχι 3, ήτοι το ποσό των 80.897,99€ χωρίς ΦΠΑ.

Σας στέλνουμε συνημμένα πίνακα με το χρονικό της σύμβασης 32/2018.

[...].».

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α' και β' του ν. 4441/2016, οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του ν. 4412/2016, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής.

4. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 «Ορισμοί» ν. 4412/2016 :

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων

από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 [...]

3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές [...]

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...]

28) ως «δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως «συμβάσεις άνω των ορίων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά [...]

5. Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170”) του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

“Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170”) του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός Φ.Π.Α., ορίζονται τα ακόλουθα: ...β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. β) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]. Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις άνω περιπτώσεις α’, β’, και γ’ ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ».

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών, έργων, και τους διαγωνισμούς μελετών”, τα ανωτέρω χρηματικά όρια των 135.000€ και 209.000€ του αρθ. 5 του ν. 4412/2016, έχουν τροποποιηθεί από 1.1.2022 στο ποσό των 140.000€ και 215.000€ αντίστοιχα και αφορούν τα έτη 2022-2023.

6. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της

σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]

11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.[...]"

7. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των

προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη".

8. Στις διατάξεις του άρθρου 364 του ν. 4412/2016 (ως ίσχυαν κατά τον χρόνο άσκησης της υπ' αριθμ. ANM 270/5.5.2021 προδικαστικής προσφυγής) προβλέπεται ότι:

«Άρθρο 364 Ανασταλτικό αποτέλεσμα

1. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΑΕΠΠ μετά από άσκηση προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 368. Κατά τα λοιπά, η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 366.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν δεν απαιτείται προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης,

β) αν υποβλήθηκε μόνο μία (1) προσφορά και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και
γ) εφόσον πρόκειται για εκτελεστική σύμβαση συμφωνίας - πλαίσιο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39, ή για σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο Δυναμικού Συστήματος Αγορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 33 και 270».

9. Στις διατάξεις του άρθρου 365 παρ. 4 του ν. 4412/2016 (ως ίσχυαν κατά τον χρόνο άσκησης της υπ' αριθμ. ANM 270/5.5.2021 προδικαστικής προσφυγής) προβλέπεται ότι:

«Με πράξη του προεδρεύοντος του κλιμακίου ορίζεται η ημέρα και η ώρα εξέτασης της προσφυγής, η οποία δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες από την ημερομηνία κατάθεσής της. Η πράξη αυτή κοινοποιείται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την εξέταση της προσφυγής στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή και σε εκείνους οι οποίοι έχουν ασκήσει παρέμβαση. Εφόσον ο προσφεύγων ή ο παρεμβαίνων ή η αναθέτουσα αρχή αιτηθούν να αναπτύξουν και προφορικά τους ισχυρισμούς τους επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, ο προεδρεύων του κλιμακίου με πράξη του δύναται να καλεί σε ακρόαση ενώπιον του κλιμακίου όλους τους ανωτέρω σε ημέρα και ώρα, η οποία δεν μπορεί να είναι αργότερα από την ημέρα και ώρα εξέτασης της προσφυγής. Η κλήση για την ακρόαση κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από την ορισθείσα ακρόαση στον προσφεύγοντα, στην αναθέτουσα αρχή και στον ασκήσαντα παρέμβαση. Ακρόαση δεν πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία για τη λήψη ή μη προσωρινών μέτρων»

10. Στις διατάξεις του άρθρου 372 ν. 4412/2016, (ως ίσχυαν κατά τον χρόνο άσκησης της υπ' αριθμ. ANM 270/5.5.2021 προδικαστικής προσφυγής) προβλεπόταν ότι:

«Άρθρο 372 Δικαστική προστασία στο πεδίο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης

1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης της ΑΕΠΠ και την ακύρωσή της ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως. Δικαίωμα άσκησης των ίδιων ενδίκων βοηθημάτων έχει και η αναθέτουσα αρχή αν η ΑΕΠΠ κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή. Με

τα ένδικα βοηθήματα της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες με την απόφαση της ΑΕΠΠ και όλες οι συναφείς προς την ανωτέρω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως τη συζήτηση της αίτησης αναστολής ή την πρώτη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α' 8).

2. Αιτήσεις αναστολής του νόμου αυτού εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει. Σε περίπτωση ιδιαίτερης σπουδαιότητας της υπόθεσης, ο ανωτέρω Πρόεδρος ή Εφέτης μπορεί να εισάγουν την αίτηση σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου, στο οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος Εφετών και μετέχει ο Εφέτης Εισηγητής.

3. [...] 4. Η άσκηση της αίτησης αναστολής δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση της αίτησης ακύρωσης.

Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής και συζητείται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεσή της.

Για την άσκηση της αιτήσεως αναστολής κατατίθεται παράβολο το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,1% της προϋπολογισθείσας αξίας, περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α., το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το 1/2 του ποσού του παραβόλου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αιτήσεως και αν η αίτηση απορριφθεί ο αιτών καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/2 με την απόφαση του δικαστηρίου.

Για την είσπραξη του παραβόλου εκδίδεται αποκλειστικά διπλότυπο είσπραξης από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, υπέρ του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και υπέρ του Δημοσίου, σε ποσοστό 60% και 40% του συνολικού ύψους αντιστοίχως, το οποίο καταμερίζεται σε δύο αντίστοιχα Κ.Α.Ε.. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της αιτήσεως αναστολής το δικαστήριο διατάσσει την απόδοσή του στον αιτούντα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 36 του π.δ. 18/1989.

Με την κατάθεση της αιτήσεως αναστολής η προθεσμία άσκησης της αίτησης ακύρωσης διακόπτεται και αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης.

Ο διάδικος που πέτυχε υπέρ αυτού την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, οφείλει μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης αυτής, να ασκήσει την αίτηση ακύρωσης, διαφορετικά αίρεται αυτοδικαίως η ισχύς της αναστολής. Η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν του τριμήνου από την κατάθεση του δικογράφου. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), η αίτηση αναστολής γίνεται δεκτή εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου και η αναστολή είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του

αιτούντος.

Η απόφαση επί της αναστολής εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης. Το διατακτικό των αποφάσεων αυτών, υπογραφόμενο από τον Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα, εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης ή αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στους διαδίκους για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος από τη λήξη της προθεσμίας αυτής. Η προθεσμία προς τους διαδίκους δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει τις τρεις (3) ημέρες από την εκδίκαση.

Η άσκηση αίτησης αναστολής κωλύει τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά.

5. Εάν η αίτηση αναστολής γίνει δεκτή, το όργανο το οποίο εξέδωσε την πράξη της οποίας η εκτέλεση αναστέλλεται με την απόφαση μπορεί να συμμορφωθεί προς το διατακτικό ή και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης και να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει κατάλληλα την πράξη που προκάλεσε τη διαφορά. Στην περίπτωση αυτή, για το κύριο ένδικο βοήθημα που ασκήθηκε, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

6. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε ανεπιτυχώς την αίτηση αναστολής και η σύμβαση υπογράφηκε και ολοκληρώθηκε η εκτέλεσή της πριν από τη συζήτηση της αίτησης ακύρωσης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989.

7. Αν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης, η τελευταία δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της σύμβασης με απόφαση της ΑΕΠΠ ή με απόφαση επί αίτησης αναστολής ή με προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373».

13. Σύμφωνα με το άρθρ. 22 π.δ. 18/1989 «καθήκοντα εισηγητή» ως εξής:

Καθήκοντα εισηγητή

"1. Ο εισηγητής φροντίζει για τη συγκέντρωση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη διερεύνηση της υπόθεσης και συντάσσει συνοπτική έκθεση, η οποία διαλαμβάνει το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.

Η έκθεση επισυνάπτεται στο φάκελο το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση για να λάβουν γνώση οι διάδικοι. Εάν δεν επισυναφθεί κατά τα ανωτέρω, η υπόθεση, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση από κάποιο διάδικο, αναβάλλεται υποχρεωτικώς σε μεταγενέστερη δικάσιμο, προκειμένου να επισυναφθεί η έκθεση εμπροθέσμως στο φάκελο."

2. Ο εισηγητής μπορεί να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίσουν στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα.

3. Οι αρχές προς τις οποίες απευθύνεται ο εισηγητής για τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών χρήσιμων για τη διερεύνηση της υπόθεσης, έχουν την υποχρέωση να αποστέλλουν τα στοιχεία και πληροφορίες που τους ζητεί.

"4. Ο εισηγητής, πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί με την οικεία πράξη του Προέδρου, οφείλει να δηλώσει στη Γραμματεία του οικείου σχηματισμού, αν η υπόθεση είναι

ώριμη για συζήτηση. Η παράλειψη της δήλωσης αυτής επάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης της υπόθεσης και την αυτεπάγγελτη αναβολή της σε μεταγενέστερη δικάσιμο."

Σύμφωνα με το άρθρο 24 π.δ. 18/1989 «Συνέπειες μη αποστολής φακέλλου» ορίζονται τα ακόλουθα:

« 1. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής προς το Συμβούλιο των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται από τα προηγούμενα άρθρα, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.

[...]

"3. Εάν αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης μία φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου από τη Διοίκηση, το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκαση της και κατά την εκτίμηση του να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος"»

11. Στο άρθρ. 142 του ν. 4782/2021 (Α' 36/2021), με τίτλο, «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» ορίζονται τα παρακάτω:

«Άρθρο 142 - Έναρξη ισχύος Μέρους Α`

1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131 και 138,

γ) [Καταργείται].

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, αρχίζει από την 1η.9.2021

ε) των άρθρων 55, 108 κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α` της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, και 134 αρχίζει από την 1η.3.2022.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α` 147), 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α` της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το άρθρο 42, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καταλαμβάνει και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Τα άρθρα 43 και 121 του ν. 4782/2021, με τα οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 103 και 310, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος τους (1η.6.2021), διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά».

12. Στον ν. 4912/2022 (Α' 59/2022), με τίτλο, «Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» και ιδίως στα άρθρα 17, παρ. 1 και 4 και 19 αυτού, όσον αφορά την αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 17

Μεταβατικές διατάξεις - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του ν. 4013/2011 στην Αρχή του ν. 4412/2016

1. Από την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 2 του παρόντος νόμου: (α) η Αρχή του ν. 4013/2011 (Α' 204) καταργείται και το σύνολο των δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εννόμων σχέσεων της, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011, περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση στην Αρχή του ν. 4412/2016, (β) δίκες της Αρχής του ν. 4013/2011 συνεχίζονται χωρίς διακοπή από την Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία λογίζεται ως καθολικός διάδοχος της Αρχής του ν. 4013/2011, (γ) όλα τα υφιστάμενα ταμειακά υπόλοιπα της Αρχής του ν. 4013/2011 μεταφέρονται στην Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία συνεχίζει την εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού. [...]

4. Μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η καταργούμενη Αρχή του ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. [...]

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.».

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

13. Το υπό εξέταση αίτημα του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής –Ν.Π.Δ.Δ. το οποίο αποτελεί μη Κεντρική Αναθέτουσα Αρχή, αφορά σε προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ν. 4412/2016. Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, προϋπολογισθείσας αξίας διακοσίων ενενήντα οκτώ χιλιάδων επτακοσίων πενήντα δύο ευρώ (298.752,00 €) χωρίς Φ.Π.Α., συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

14. Εν προκειμένω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον), καθώς αυτήν επικαλείται ρητά ο φορέας.

15. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

16. Καταρχήν, πρέπει να διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής άρθρου 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

17. (α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπειγόντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 και πλέον άρθρο 32, παράγραφος 2, περίπτωση γ' του Ν. 4412/2016, η Αναθέτουσα Αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣΤΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της Αναθέτουσας Αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008). Σημειώνεται περαιτέρω η κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι γεγονότα, όπως η προσεχής λήξη ισχύος των συμβάσεων υπηρεσιών, ή η ανάγκη παροχής των σχετικών υπηρεσιών για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν απρόβλεπτες περιστάσεις (βλ. ενδεικτικά ΕΣ Τμ. VI 93/2011, 91/2007, Κλ. Ζ 264/2010, Κλ. ΣΤ 205/2007, Τμ. VI 58/2005, 91/2007, 19/2009).

18. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

19. Εν προκειμένω, το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής –Ν.Π.Δ.Δ. αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους των παραρτημάτων και των δομών του ΚΚΠΠΑ, χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 298.752,00€ μη συμπεριλαμβανομένου

Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, όπως ρητώς μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα (βλ. υπό Ι).

20. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και αξιολογώντας τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Σύμφωνα με το υπό κρίση αίτημα, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ως κατεπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες την ανάγκη σύναψης σύμβασης καθαριότητας για τις δομές και τους χώρους της, δεδομένου ότι «...Προκύπτουν και λόγοι δημόσιου συμφέροντος, αφού το Κ.Κ.Π.Π.Α., στην αρμοδιότητα του οποίου βρίσκονται όλες οι ΜΚΦ της Περιφέρειας Αττικής και γενικά η κοινωνική φροντίδα όλης της Περιφέρειας Αττικής, δεν διαθέτει δική του υπηρεσία καθαριότητας από μόνιμους υπαλλήλους, και η παροχή υπηρεσιών καθαριότητας είναι απολύτως απαραίτητη για την διαφύλαξη της υγείας και εν δυνάμει της ζωής των 250 περίπου περιθαλπομένων ΑμεΑ με πολλούς από αυτούς να είναι ηλικιωμένοι, και των 220 περίπου παιδιών που προστατεύονται και φροντίζονται, ειδικά κατά την διάρκεια της πανδημίας, αφού πρόκειται για πληθυσμούς που φροντίζονται σε κλειστούς χώρους και πλείστοι εξ αυτών με προβλήματα τόσο σωματικά και διάφορες συννοσηρότητες όσο και διανοητικά με αποτέλεσμα την μεγαλύτερη του συνηθισμένου διασπορά μολυσματικών παραγόντων, όπως και του κορωνοϊού, και συνεπώς πρόκειται για πληθυσμούς με ιδιαίτερη υγειονομική επιβάρυνση οι οποίοι παραμένουν ιδιαίτερα ευάλωτοι στην πανδημία, παρά την όποια ύφεση παρατηρείται στα κρούσματα και στους θανάτους, οπότε και δεν θα μπορούσε να υπάρχει διακοπή της καθαριότητας, καθώς αυτό θα ισοδυναμούσε με μη παροχή της κατάλληλης φροντίδας, δηλαδή εν μέρει σε μη εκπλήρωση της αποστολής του Γν/ΣΚ 17/2010 (αποδεκτή)), δεδομένου ότι με την προσφυγή στην απευθείας διαπραγμάτευση δεν καταστρατηγούνται οι διατάξεις των δημοσίων συμβάσεων αφού το ΚΚΠΠΑ έχει σε εξέλιξη διαγωνισμό από 15/9/20 και η προσφυγή διενεργείται με σκοπό αποκλειστικά την διαφύλαξη της υγείας και της ζωής».

Επιπροσθέτως, από τα λοιπά στοιχεία που κατέθεσε η αναθέτουσα αρχή και συγκεκριμένα την υπ' αριθμ. 2/2022 σύμβαση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και της εταιρείας «MYSECURITY A.E.», ως αναδόχου, που συνήφθη την 1/2/2022, χρονικής διάρκειας 2 μηνών (ήτοι έως 31/3/2022) αξίας 99.584,00€ και η οποία τροποποιήθηκε με την 8^η απόφαση Συν/8^ο θέμα/11.3.2022 του Δ.Σ., με παράταση ισχύος της για 2 μήνες ήτοι από 1/4/2022 έως 31/5/2022 συνολικής αξίας 199.168, € χωρίς ΦΠΑ, προκύπτει ότι οι ανάγκες καθαριότητας των χώρων και δομών του Κ.Κ.Π.Π.Α καλύπτονται μόλις για λίγες ακόμα ημέρες, ήτοι έως την **31/5/2022**.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας πράγματι είναι κατεπείγουσα, καθώς η -κατά την ημέρα υποβολής του αιτήματος (20.4.2022)- ισχύουσα σύμβαση καθαριότητας με την εταιρεία MYSECURITY λήγει την 31.5.2022, κρίνεται δε αναγκαία «...για την διαφύλαξη της υγείας και εν δυνάμει της ζωής των 250 περίπου περιθαλπομένων ΑμεΑ με πολλούς από αυτούς να είναι ηλικιωμένοι, και των 220 περίπου παιδιών που προστατεύονται και φροντίζονται, ειδικά κατά την διάρκεια της πανδημίας, αφού πρόκειται για πληθυσμούς που φροντίζονται σε κλειστούς χώρους και πλείστοι εξ αυτών με προβλήματα τόσο σωματικά και διάφορες συννοσηρότητες όσο και διανοητικά με αποτέλεσμα την

μεγαλύτερη του συνηθισμένου διασπορά μολυσματικών παραγόντων, όπως και του κορωνοϊού....», ενώ διαφαίνεται ότι στο παρόν χρονικό σημείο δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, έστω και με χρήση συντετμημένων προθεσμιών.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει το λόγο ότι: *«Η κατάσταση αυτή έχει προκύψει ως επείγουσα λόγω των συνεχόμενων αναβολών της συζήτησης της αίτησης ακύρωσης. Μάλιστα οι αναβολές δίδονταν ανά μήνα και κάθε φορά λίγο πριν την ημερομηνία συζήτησης, χωρίς να παρέχει την δυνατότητα στο ΚΚΠΠΑ να προγραμματιστεί, αφού βασίμως θεωρούνταν ότι η υπόθεση θα τελεσιδικούσε, ενώ σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε το ΚΚΠΠΑ να προχωρήσει στην συνέχιση του διαγωνισμού, ιδίως στην σύναψη σύμβασης, αφού αφενός η προθεσμία για την αίτηση και η άσκηση της αίτησης ακύρωσης κωλύουν την σύναψη σύμβασης (αρ.372 ν.4412/2016), αφετέρου όπως έχει κριθεί (ΕΑ ΣτΕ 83/2003, 695,556/1999) η δικαστική προστασία δεν δύναται να μεταιωθεί ή να καταστεί αλυσιτελής από ενέργειες της αναθέτουσας αρχής».*

Αρχικά, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξετάσεως της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, έχει κριθεί ότι η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις Τμ. VI Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007 και Τμ. IV 160/2013, 182/2014)). Η ανωτέρω παρατεθείσα πάγια νομολογία, περί μη συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, συνάδει και με την με αρ. 1747/2011 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία *“κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 25 του π.δ 60/2007, δεν συνιστά απρόβλεπτο γεγονός που θα δικαιολογούσε κατ’ εξαίρεση, την επιλογή από τη Διοίκηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση το γεγονός της άσκησης των προβλεπόμενων εκ του νόμου ένδικων μέσων παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας”* (σκέψη 7). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159 και 160/2016).

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της αιτούσας σχετικά με την πλήρωση της προϋπόθεσης περί ύπαρξης απροβλέπτου περίπτωσης, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα του κατά πόσον τα επικαλούμενα αποτελούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή με το αίτημά της προβάλλει την επικαλούμενη υπέρμετρη καθυστέρηση στην τελεσφόρηση του προκηρυχθέντος από 15/9/2020 υπ’ αριθμ. 2/2020 διαγωνισμού, οφειλόμενη στην καθυστέρηση που έχει προκύψει λόγω της μετέπειτα δικαστικής εμπλοκής και ειδικότερα της εκδίκασης της υπ’ αριθμ. ΑΚ1383/27-09-2021 αιτήσεως ακυρώσεως.

Ειδικότερα ως στοιχείο του απρόβλεπτου επικαλείται η αναθέτουσα αρχή:

«...1. Την απρόβλεπτη εξέλιξη της πανδημίας και της υγειονομικής κρίσης αφού τον 12^ο του 2021 υπήρχε σε εξέλιξη το κύμα της μετάλλαξης Δέλτα αλλά και Όμικρον.

2. Τα προβλήματα που είχε προκαλέσει η πανδημία καθ' όλη την διάρκεια της, στην λειτουργία του ΚΚΠΠΑ που επηρέαζαν την ταχύτητα των διαδικασιών.

3. Την απρόβλεπτη εξέλιξη του 2/2020 διαγωνισμού, οποίος προκηρύχθηκε στις 15/9/2020, με το ΔΣ να αποφασίζει για το αποτέλεσμα του στις 4/2/21 και ενώ είχε παρέλθει σχεδόν ένας χρόνος δεν είχαν τελεσιδικήσει οι προσφυγές στο διοικητικό εφετείο, κατά της απόφασης της ΑΕΠΠ υπέρ του φορέα, λόγω των αναβολών...»,

4. Το γεγονός ότι ο συνήθης κύκλος ζωής των συμβάσεων καθαριότητας του ΚΚΠΠΑ είναι από 12 έως 18 μήνες με προϋπολογισμό περίπου, όπως έχει προκηρυχθεί με την υπ' αριθμ. 2/2020 (ΟΙΚ. 6290/15.9.2020) διακήρυξη, δηλαδή ως τάξη μεγέθους τις 900.000 χωρίς ΦΠΑ....»

Στην υπό εξέταση περίπτωση, εκ των διαλαμβανομένων στον υποβληθέντα φάκελο στοιχείων, προκύπτουν τα κάτωθι:

Πράγματι, από τα όσα επικαλείται στο αίτημά της η αναθέτουσα αρχή «...Οι συνεχείς αναβολές της συζήτησης της ΑΚ1383/27-09-2021 αίτησης ακύρωσης, πολύ πιο πέραν του τριμήνου από την κατάθεση του δικογράφου, δηλαδή σε χρόνο πέραν των 160 ημερών (από 10/12/21 ημέρα ορισμού αρχικής συζήτησης έως 10/6/22 ημέρα ορισμού νέας συζήτησης μετά τις αναβολές)» και όπως προκύπτει από τις με αριθμ. πρωτ. ΓΠ5628/2022 και ΓΠ11219/2022 βεβαιώσεις της Γραμματείας του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αλλά και την αναζήτηση από την Αρχή, μέσω της Ιστοσελίδας του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, της πορείας των δικογράφων της αιτήσεων ακυρώσεως που κατατέθηκαν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Α) Η συζήτηση της αίτησης αναστολής επί της αποφάσεως της ΑΕΠΠ ορίσθηκε αρχικά για την 23/6/2021 ωστόσο αναβλήθηκε μία φορά για τη 3/9/2021 λόγω αποχής του Δ.Σ.Α. από την εκδίκαση υποθέσεων της Α.Ε.Π.Π. (βλ αριθμ. πρωτ. ΓΠ5628/2022), οπότε και την 21/9/2021 εκδόθηκε απόφαση που απέρριψε την προσφυγή.

Β) Η συζήτηση της με αριθμ. ΑΚ1383/27-09-2021 αιτήσεως ακυρώσεως προσδιορίσθηκε αρχικώς για 10/12/2021, οπότε και αναβλήθηκε για 14/1/2021, για 11/02/2022, 11/3/2022, 8/4/2022 και εν τέλει για 10/6/2022 **με οίκοθεν απόφαση του Δικαστηρίου**, όπως βεβαιώνεται από το με αριθμ. πρωτ. ΓΠ11219/2022 έγγραφο της Γραμματείας του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την ηλεκτρονική σελίδα του Διοικητικού Εφετείου για την παρακολούθηση της υπόθεσης, **δεν έχει υποβληθεί έως σήμερα εισήγηση για το ώριμο της συζήτησης της εν λόγω υπόθεσης, ενώ επίκειται ο διορισμός νέου εισηγητή.**

Εκ των ανωτέρω διαλαμβανομένων διαφαίνεται ότι οι επικαλούμενες από την αναθέτουσα αρχή περιστάσεις, σωρευτικά συντρέχουσες, συνιστούν εν συνόλω μία πραγματική κατάσταση που δύναται να θεωρηθεί ότι προκάλεσε πρόσθετη μη εκτιμώμενη καθυστέρηση στην υπό εξέταση διαγωνιστική διαδικασία, καθώς πέραν της αρχικής αναβολής λόγω της αποχής του Δ.Σ.Α. ακολούθησαν, επιπλέον, πέντε (5) αναβολές με οίκοθεν απόφαση του Δικαστηρίου και, επιπλέον, κατόπιν νεότερων στοιχείων, προέκυψε ότι μέχρι σήμερα δεν έχει υποβληθεί εισήγηση και ότι επίκειται διορισμός νέου εισηγητή. Συνεπώς, εν προκειμένω πράγματι θα μπορούσε να

συνεκτιμηθεί η αδυναμία προβλέψεως αυτών από την αναθέτουσα αρχή (πρβλ. ΕΛΣ Τμήμα 35/2008, ΝΣΚ 17/2010 καθώς και Δ 62/2018, Δ 98/2020, Δ 33/2021 σύμφωνα με τις Αρχές).

Περαιτέρω, ως προς τους ισχυρισμούς της αιτούσας σχετικά με «...Την απρόβλεπτη εξέλιξη της πανδημίας και της υγειονομικής κρίσης αφού τον 12^ο του 2021 υπήρχε σε εξέλιξη το κύμα της μετάλλαξης Δέλτα αλλά και Όμικρον...» δεν φαίνεται να συνδέεται αιτιωδώς με την έννοια του απροβλέπτου στην παρούσα περίπτωση¹.

Υπογραμμίζεται, τέλος, ότι η πανδημία του κορονοϊού αναφέρεται ως μια ακραία και απρόβλεπτη κατάσταση επείγοντος στην με αριθμ. 2020/С 108 I/01 Ανακοίνωση με θέμα: «Οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19»,² στην οποία παρέχονται οδηγίες στα Κράτη Μέλη σχετικά με τη χρήση των δυνατοτήτων ευελιξίας κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων/ συμβάσεων κατά την παρούσα εξαιρετική συγκυρία, με χρήση των επισπευσμένων διαδικασιών καθώς και της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης. Η εν λόγω Ανακοίνωση, εκδοθείσα την 01.04.2020, σε χρόνο κατά τον οποίο μόλις είχαν ανακύψει εξαιρετικές και μη προβλεπόμενες ανάγκες λόγω του ιού, αναφέρει επίσης ότι «[η] εξαίρεση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχειρήμα για την ανάθεση συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται περισσότερος χρόνος απ' ό,τι θα απαιτούνταν αν είχε εφαρμοστεί διαφανής —ανοικτή ή κλειστή— διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της επισπευσμένης (ανοικτής ή κλειστής) διαδικασίας.» Επιπροσθέτως και ιδίως, η ως άνω Ανακοίνωση αφορά στις περιπτώσεις αντιμετώπισης της ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες που συνέχονται άμεσα με την αποφυγή της διασποράς και την προστασία από τον ιό.³

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περιστάσεως και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια.

Όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στοιχεία, η επικαλούμενη δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος διαγωνισμού, όπως συσχετίζεται ανωτέρω συνδυαζόμενη με τις αλληπάλληλες αναβολές συζήτησης της υπόθεσης της αιτήσεως ακυρώσεως τη εταιρείας MYSECURTIY και τη συνεπαγόμενη καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεως, τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας αρχής να καλύψει με άλλο τρόπο την κατεπείγουσα, ενεστώσα, άμεση και διαρκή ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας.

(iv) Ως προς το ότι, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι Αναθέτουσες Αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη:

Αναφορικά με την εν λόγω προϋπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

¹ Πρβλ. Γνώμη Δ 22/2021.

² 2020/С 108 I/01

³ Πρβλ. ο.π., σημείο 1 της Ανακοίνωσης.

Ως προελέχθη, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης τη δικαστική εμπλοκή του διενεργηθέντος με την υπ' αριθμ. 2/2020 διακήρυξη διαγωνισμού (βλ. Ιστορικό, παρ. Ι.1).

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.)

Θα πρέπει, έτσι, να συνεκτιμηθεί ότι η τελευταία, βάσει ανοικτού διαγωνισμού, συναφθείσα υπ' αριθμ. 32/2018 σύμβαση αρχικής διάρκειας ενός έτους (9.11.2018 έως 8-11-2019) αξίας 633.125,45€ (χωρίς ΦΠΑ) και κατόπιν των προβλεπομένων στο άρθ. 2 παρ. 1 αυτής παρατάσεων (3 διαδοχικά τρίμηνων παρατάσεων), διεκόπη την 8/7/2020 με την υπ' αριθμ. 23/2020 σύμβαση διάρκειας από 9/7/2020 έως 22/11/2020 που συνήφθη δυνάμει των εξαιρετικών ρυθμίσεων του άρθ. 26 της από 14.3.2020 ΠΝΠ και των παρατάσεων αυτής. Κατόπιν και βάσει των παρακάτω υποβληθέντων πινάκων είναι φανερό ότι οι ανάγκες καθαριότητας καλύπτονται με συμβάσεις που ως νομοθετικό έρεισμα έχουν τις εξαιρετικές ρυθμίσεις του άρθ. 26 της από 14.3.2020 ΠΝΠ και των διαδοχικών παρατάσεων αυτής έως 30/9/2021 και του άρθ. 32 παρ. 2 περ. γ ν. 4412/2016. Επιπροσθέτως, στην υπ' αριθμ. 45/13-12-2021 απόφαση του Δ.Σ. βάσει της οποίας συνήφθη η υπ' αριθμ. 22/2022 σύμβαση διάρκειας αρχικά δύο μηνών (1/2/2022 έως 31/3/2022) και κατόπιν παρατάσεως, βάσει της υπ' αριθμ. 8/11.3.2022 αποφάσεως του Δ.Σ., άλλων δύο μηνών (συνολικά 4 μηνών) γίνεται επίκληση της υπ' αριθμ. 24/2020 Κατευθυντήριας Οδηγίας της Αρχής και του υπ' αριθμ. 29/12-03-2020 (ΑΔΑ: ΨΘΘΞΟΞΤΒ—ΒΨ1) εγγράφου της Αρχής σχετικά με συμβάσεις που συνάπτονται στο πλαίσιο λήψης μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού (COVID-19).

1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ 32/2018 ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΝ

	ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΑΝΑΛΩΣΗ (ΠΟΣΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ)	ΕΡΕΙΣΜΑ	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΣΥΜΒΑΣΗ 32/2018	9/11/2018	8/11/2019	476.255,88 €	Διακήρυξη 5/2017 & Πράξη 3/2018 Προσυμβατικού ελέγχου	
Απόφαση 27η Συν./29ο Θέμα/25-09-2019	9/11/2019	8/2/2020	121.346,98 €	Αρ. 1 & 2 σύμβασης 32/2018, Διακήρυξη 5/2017, Πράξη 3/2018 Προσυμβατικού ελέγχου & αρ. 132 ν.4412/2016	
Απόφαση 2η Συν./4ο Θέμα/23-01-2020	9/2/2020	8/5/2020	121.346,98 €	Αρ.2 & 14 σύμβασης 32/2018, Διακήρυξη 5/2017 (αρ.20), Πράξη 3/2018 Προσυμβατικού ελέγχου & αρ. 132 ν.4412/2017	
Απόφαση 12η Συν./17ο Θέμα/16-04-2020	9/5/2020	8/7/2020	80.897,99 €	Αρ.2 & 14 σύμβασης 32/2018, Διακήρυξη 5/2017 (αρ.20), Πράξη 3/2018 Προσυμβατικού ελέγχου, αρ. 132 ν.4412/2018 & αρ.26 της ΠΝΠ της 14/3/2020	Η παράταση δεν ολοκληρώθηκε αλλά διακόπηκε στις 8/7/2020
		Σύνολο	799.847,83 €		

2. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟ 9/7/2020 ΕΩΣ 31/01/2021 (αντί του ορθού 2022)

	ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΠΟΣΟ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ	ΕΡΕΙΣΜΑ
ΣΥΜΒΑΣΗ 23/2020	9/7/2020	22/11/2020	213.939,30 €	Αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ (αρ. 3 ν.4682/2020)
Απόφαση 41η Συν./31ο Θέμα/29-10-2020	23/11/2020	22/12/2020	47.965,50 €	Αρ.58 του ν.4722/2020 (παράταση ισχύς του αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ έως 31/12/2020)
Απόφαση 43η Συν./21ο Θέμα/12-11-2021	23/12/2020	22/3/2021	143.896,50 €	Αρ.34 ν.4771/2021 (αυτοδίκαιη παράταση συμβάσεων που έχουν συναφθεί σύμφωνα με το αρ.26 της 14/6/2020 ΠΝΠ έως 31/3/2021)
Απόφαση 11η Συν./2ο ΕΗΔ/11-03-2021	23/3/2021	31/3/2021	14.389,63 €	Αρ.34 ν.4771/2021 (αυτοδίκαιη παράταση συμβάσεων που έχουν συναφθεί σύμφωνα με το αρ.26 της 14/6/2020 ΠΝΠ έως 31/3/2021)
ΣΥΜΒΑΣΗ 19/2021	1/4/2021	31/7/2021	191.720,00 €	Παρ.2 του αρ.88 του ν.4790/2021 (αυτοδίκαιη παράταση συμβάσεων που έχουν συναφθεί σύμφωνα με το αρ.26 της 14/6/2020 ΠΝΠ Έως 30/06/2021)
Απόφαση 25ης Συν./9ο Θέμα/08-07-2021	1/8/2021	30/9/2021	95.860,00 €	Αρ.56 ν.4812/2021 (παράταση ισχύς του αρ. 26 της 14/3/2020 ΠΝΠ έως 30/09/2021)
Απόφαση 31ης Συν./23ο Θέμα/08-09-2021	1/10/2021	31/1/2022	199.186,00 €	Περίπτωση γ. παρ.2 αρ.32 ν.4412/2016
		Σύνολο	906.956,93 €	

3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟ 1/2/2022 ΕΩΣ 31.5.2022

Απόφαση 45η/13-12-2021	1/02/2022	31/3/2022	99.584,00 €	Περίπτωση γ. παρ.2 αρ.32 ν.4412/2016
Απόφαση 8 ^η /11-3-2022	1/04/2022	31/05/022	99.584,00	

Εν προκειμένω θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επίκληση της έξαρσης της πανδημίας COVID 19 ως λόγος προσφυγής σε εξαιρετικές διαδικασίες με την αιτιολογία της συνδρομής των περιστάσεων ανωτέρας βίας ή ενδεχομένως και του απροβλέπτου έχει αρχίσει ήδη να αποδυναμώνεται δεδομένου ότι έχει παρέλθει ήδη ικανό διάστημα από το χρονικό σημείο που υπήρξε η γενεσιουργός αιτία των εξαιρετικών αυτών περιστάσεων και συνεπώς οι αναθέτουσες αρχές βρίσκονται σε θέση να εκκινήσουν και να διεξάγουν τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες.

Συμπληρώνοντας τα προαναφερθέντα, από τα στοιχεία που απέστειλε ο αιτών φορέας στην Αρχή, προκύπτει ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα οι ανάγκες καθαριότητας που αποτελούν πάγια ανάγκη αυτών των δομών εξυπηρετούνταν με προσφυγή σε εξαιρετικές διαδικασίες και όχι με τακτικά προκηρυχθέντες διαγωνισμούς ή μια σύμβαση πλαίσιο. Συγκεκριμένα, στο χρονικό διάστημα 2017-2022 φαίνεται να έχουν προκηρυχθεί δύο διαγωνισμοί. Αρχικά, το 2017 με την υπ' αριθμ. 5/2017 διακήρυξη προκηρύχθηκε διεθνής διαγωνισμός υπηρεσιών καθαριότητας (οικ.8337/28-11-2017), προϋπολογισμού 671.278,97 € χωρίς ΦΠΑ βάσει του οποίου συνήφθει η υπ' αριθμ. 32/08-11-2018 σύμβαση υπηρεσιών καθαριότητας συνολικού προϋπολογισμού 633.125,45€ χωρίς ΦΠΑ με αρχική ισχύ από 9/11/2018 έως 8/11/2019 και κατόπιν παρατάσεων βάσει των όρων της (άρθ. 2) έως 8/7/2020. Ο επόμενος διαγωνισμός, είναι ο υπό εξέταση, ο οποίος προκηρύχθηκε με την υπ' αριθμ. 2/2020 (ΟΙΚ.6290/15-9-2020) διακήρυξη,

προϋπολογισμού 911.829,19€ χωρίς ΦΠΑ (1.130.668,20€ με ΦΠΑ) για 14 μήνες. Όπως προκύπτει και από τους παρατιθέμενους ως άνω πίνακες, του οποίους απέστειλε η αναθέτουσα αρχή, το ενδιάμεσο διάστημα από 8.7.2020 έως και 31.5.2022 καλύπτεται από συμβάσεις που βρίσκουν νομικό έρεισμα σε διατάξεις εξαιρετικού χαρακτήρα (ΠΝΠ) και σε εξαιρετικές ρυθμίσεις του ν. 4412/2016.

Πέραν των προαναφερομένων, διαφαίνεται ότι η καθυστέρηση εκ της δικαστικής εμπλοκής δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθεί χρονικά από την αναθέτουσα αρχή ούτε οφείλεται σε ευθύνη της. Συγκεκριμένα, η αναβολή που δόθηκε στη συζήτηση της αίτησης αναστολής οφείλονταν σε αποχή των Δικηγόρων σε εκδίκαση υποθέσεων της ΑΕΠΠ, ενώ οι πέντε (5) αναβολές εκδίκασης της με αριθμ. κατάθεσης ΑΚ1383/27-09-2021 αιτήσεως ακυρώσεως εμφανίζονται ως οίκοθεν αναβολές και επίκειται ο ορισμός νέου εισηγητή για τη δικάσιμο της 13/6/2022.

Συνεκτιμητέο, επίσης, είναι και το γεγονός ότι ο προηγούμενος ανοικτός διαγωνισμός για τις υπηρεσίες καθαριότητας των δομών του ΚΚΠΠΑ ολοκληρώθηκε μέσα σε ένα έτος από το χρονικό σημείο εκκίνησής του ήτοι την 28/11/2017, οπότε και υπεγράφη σύμβαση παροχής υπηρεσιών 12 μηνών αρχικά διάρκειας στις 8/11/2018.

Συνεπώς, εκ των ανωτέρω διαλαμβανομένων, διαφαίνεται ότι συντρέχει η υπό εξέταση προϋπόθεση εφαρμογής, καθώς, η επικαλούμενη περίπτωση για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν δύναται να θεωρηθεί ότι απορρέει από ευθύνη της αιτούσας.

(ν) Ως προς την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο:

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο κρίσης της πλήρωσης της συγκεκριμένης περίπτωσης, θα πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς το αναγκαίο μέτρο ανάθεσης της σκοπούμενης σύμβασης. Ως προς τη συγκεκριμένη προϋπόθεση συνδρομής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, σημειωτέον ότι, όπως έχει σχετικώς κριθεί (βλ. ενδεικτικά 1/2012, 24/2012, 348/2014, 56/2015 Δ75/2019 Γνώμες της Αρχής), λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής και άμεσης κάλυψης των επικαλούμενων κατεπείγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθεις (ανοικτή ή κλειστή) διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, το υποβληθέν αίτημα αφορά σε σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών προϋπολογισθείσας δαπάνης 298.752,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%. Ειδικότερα, στο αίτημά της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι αιτείται, με το ανωτέρω αιτιολογικό, την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την

ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση 2γ του αρ.32 & 32α του ν.4412/2016 όπως ισχύει, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα, καθώς η υφιστάμενη σύμβαση έχει ισχύ έως 31/05/2022, και συγκεκριμένα για χρονικό διάστημα έως έξι (6) μήνες από την λήξη της, ήτοι από 1/6/2022 έως 30/11/2022, και με προϋπολογισμό το ποσό των 298.752,00€ χωρίς ΦΠΑ, ενώ το σύνολο από την 1/2/2022, ημερομηνία έναρξης της 2/2022 σύμβασης, θα ανέρχεται σε 497.920,00€ χωρίς ΦΠΑ, ώστε να είναι δυνατή η ολοκλήρωση του υπ' αριθμ. 2/2020 Διεθνή ηλεκτρονικού διαγωνισμού, για τον οποίο θα απαιτηθεί η διενέργεια του σταδίου ελέγχου των δικαιολογητικών μειοδότη αλλά και προσυμβατικός έλεγχος.

Σύμφωνα δε με τα συμπληρωματικά στοιχεία που απέστειλε η αναθέτουσα αρχή με το από 12/5/2022 ηλεκτρονικό μήνυμά της (αριθμός εισερχομένου Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ 2588/12.05.2022), οι ανάγκες καθαριότητας για το σύνολο των δομών του Κ.Κ.Π.Π. Α. καλύπτονται μόνον για το χρονικό διάστημα από 1/4/2022 έως 31/5/2022 βάσει παράτασης της υπ' αριθμ. 2/2022 σύμβασης.

Συνεπώς, διαφαίνεται βασίμως ότι το αίτημα υποβάλλεται στο μέτρο του απολύτως απαραίτητου, σύμφωνα με την υπό εξέταση προϋπόθεση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Εν όψει των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνεύομενες διατάξεις, η Αρχή **ομόφωνα** αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του **Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής**, κατ' άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (δδ) του ν. 4013/2011 για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας της Κεντρικής Υπηρεσίας, των Παραρτημάτων και των Δομών του Κ.Κ.Π.Π.Α. για έξι (6) μήνες, προϋπολογισθείσας δαπάνης 298.752,00 € μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, λόγω συνδρομής των τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 18 Μαΐου 2022

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης

